

APĂRAREA NAȚIONALĂ

organ național independent.

Apare: Miercuri, Vineri și Duminecă.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
strada Carolinei Nr. 5.

ABONAMENTELE:

Pentru monarhia austro-ungară:
Pe un an 24 cor., 6 luni 12., 3 luni 6 coroane.
Pentru România și străinătate:
Pe an 25 franci, 6 luni 13 franci, 3 luni 7 franci.
Abonamentele se plătesc înainte.

Proprietari și editori:

Dr. Eusebie Antonovici, cand. de adv.
Valerian Halip, notar.
Constantin Jescu, țăran.
Vasile Maghior, paroh.
Dorimedont Vlad, inv. sup.

INSERTIUNILE:

Un rind petit sau spațiul său coastă pentru publicarea odată 12 bani, de două ori 18 bani, de trei ori 24 bani. — Reclame la finea textului coastă șirul de petit 50 bani.

Prenumeratiunile se primesc la administrație; Inseratele la „Societatea tipografică bucovineană” în Cernăuț.

Epistole nefrancate nu se primesc. — Manuscriptele nu se inapoiază

Un număr costă 20 bani.

Poporul românesc al Bucovinei a pierdut azi pe cel mai bun fiu al său, pe Magnificența Sa Rectorul Universității din Cernăuți

Dr. Vasile Găina

Cruda moarte i-a curmat astăzi Simbăfa la oarele 1 p. m. în mod subit firul vieții în cei mai frumoși ani ai bărbăției sale, tocmai când mai rodnică îi era activitatea pentru binele și prosperarea națiunii și bisericii sale. Un morb greu de inimă l'a repus. Pierderea ce o suferim prin moartea aceasta nu se poate spune nici mesura.

Cite speranțe ale poporului românesc se duc în pământ cu trecerea sa din viață! Un blăstăm cumplit pare că zace asupra neamului nostru, dacă tot cei folositor poporului românesc ne părăsește.

Doamne, cine ne va mîngăia pe noi toți cîți ne numim Romîni bucovineni și cine e în stare să mîngăie pe neconsolata soție și copilașii repausatalui remași orfani?

Fie-i țărîna ușoară și amintirea neștearsă!

Vasile Găina s'a născut în comuna Mazanaești la anul 1868 din părinți țărani. Studiile liceale le-a absolvat în Suceava, iar cele teologice la universitatea din Cernăuț, unde în Iuliu 1893 a fost promovat sub auspiciis Imperatoris în doctor de teologie. După promovarea sa Dr. Vasile Găina și-a prourmat studiile sale ca bursier al fondului ort.-or. la universitățile din: Viena, Berlin, Bonn, Atena, făcînd în același timp călătorii de studii în Germania, Belgia, Olanda, Anglia, Italia, România, Ungaria, Grecia și Turcia.

În anul 1896 Dr. Vasile Găina a fost numit suplent pentru Dogmatica generală și Apologetică la facultatea teologică ort.-or din Cernăuț; în 1897 a fost numit membru al comisiei de examinare la examenele sistematic-practice dela aceasta facultate; 1898 a fost hirotonit în presbiter,

1899 fu numit profesor extraordinar, iar 1904 profesor ordinar la facultatea numită.

Dela anul 1899 încoace a funcționat ca membru al senatului academic. În Iuliu a. c. a fost decedatul ales de rector magnific al universității Francisco-Iosefine din Cernăuț, rangul cel mai înalt academic, pe care un profesor poate să-l ajungă.

Decedatul a fost prin un șir de ani membru în comitetul societății pentru cultura și literatura romînă și ca atare a lucrat cu zel mare și sincer românesc pentru progresul acestei societăți. A fost și membru în toate instituțiunile culturale romînești și din cauza caracterului său integru și conciliant s'a bucurat de încrederea tuturor Romînilor de bine.

Cernăuț, 31 August 1907.

Una din multele cauze, cari contribuiesc la micșorarea numărului poporului român din Bucovina este lipsa de naționalism existentă la toate păturile populației și în deosebire la păturile inteligente. La aceste pături a ajuns lipsa de naționalism atât de departe, încât astăzi întâlnești prin districte curat românești din familii întregi, cari afară de numele frumos românesc nu au nimic mai mult comun cu poporul român, nici limbă și nici lege. Ei simțesc, scriu și vorbesc oricum altfel, numai românește nu. Cu puține abateri, chiar și la deputații noștri am putut constata o lipsă de acest simț, am putut constata, că în acțiunile lor lipsea acel fir roș național, pe care l-am putut întâlni la deputații altor națiuni.

Lucru firesc, că poporul, având altfel de modele în ale simțului național, începe și el, cu toate că în celelalte afaceri ale traiului zilnic e atât de conservator, a da puțină importanță acestui simț, care unic e în stare a salva un popor de desnaționalizare. Organizarea înjghebată de noi, cei grupați în jurul »Apărării naționale«, a avut scopul de a arăta poporului că numai un simț curat românesc ne poate scăpa de peire prin desnaționalizare, și a reinvia în pieptul său acest simț, care la strămoșii săi era atât de învăpăiat.

Pentru atingerea acestui scop am ținut de bine a arăta poporului bucovinean cine-s adevărații naționaliști, convinși fiind, că cei cari vorbesc altfel și făptuiesc altfel, sunt pentru noi mai periculoși decât cei mai înverșunați dușmani.

Și am constatat cu bucurie că în masele poporului simțul național nu e perit; el e numai adormit, e amorțit; o unică scintile e în stare să-l trezească, ba chiar să-l aducă la isbucnire; dovadă că puținii naționaliști pe cari i-a dăruit ceriul poporului român bucovinean, trăiesc în memoria lui mai departe.

Decedații George Popovici și Grigori Filimon, cu toate că prea puțin le-a fost dat să trăiască în mijlocul poporului, de el nu sunt uitați, oi memoria li va rămâne neștearsă. Și astăzi avem ocaziunea să auzim și să vedem în tot locul

bărbați cari înaintea poporului se girează de naționaliști patentati. Dar naționaliști sînt acești, cînd între vorbele și faptele lor e cea mai mare discordanță. Un altfel de trist spectacol am putut să-l vedem cu ocaziunea petrecerii populare aranjate de soc. »Sentinela« în zilele prime ale lunii August în Dorna.

Un bărbat, care nicicînd nu s'a validat ca român, n'a aparținut nici unei societăți românești, n'a sprijinit nici o întreprindere românească, care pînă înainte de alegeri nici în rîndurile inteligenței românești nu era cunoscut și care n'are alte merite, decît că a dat pe mîna judecării pe orișicare român ce strîngea vre-un vreasc din pădurile fondului gr. or., a înscenat cu ocaziunea acestei petreceri o comedie pe cît de ridicolă, pe atît de revoltătoare.

La stăruința unui comitet, în a cărui frunte sta consilierul de pe lîngă tribunalul din Cernăuț Ipolit Calinescu s'a aranjat o petrecere populară, care în urma recunoștințelor ce le avea acest comitet, și mai ales dl Calinescu, a fost cercetată de un public deosebit de numeros.

La îndemnul consilierului silvic din Vatra Dornei, Pinteș Tirnoveanu, de origine ardelean, un bărbat de altfel de o capacitate inferioară, care înainte de 3 ani numai după o strașnică stăruință a lui Aurel Onciul și a tuturor democraților a putut fi avansat, nenorocitul candidat din Cucurmare Cuparencu, și-a ales aceasta petrecere populară ca loc pentru aranjarea de ovațiuni la persoană să, lucru care a devenit cu atît mai ridicol, cu cît nimene din aceste părți nici nu auzise de numele său.

Cînd serbarea »Sentinei« era în cea mai frumoasă decurgere, vr'o 20 țărani, plătiți de Tirnoveanu cu parale împrumutate de el lui Cuparencu l-au întimpinat și condus pe acesta demonstrativ la locul unde se ținea aceasta adunare, voinde să deie acestei demonstrațiuni aparența, parecă toți prezenții ar participa la ovațiunile înscenate. Ba au luat și muzica prezentă pentru a-l sărbători pe Cuparencu. Comitetul serbării însă, care nu avuse

știire de demonstrațiunea înscenată și nici nu putea fi conștient cu o astfel de comedie i-a făcut capăt, dînd ordin spre continuarea jocului. A trebuit deci Cuparencu să bată laturile, pînă i-a aflat un locușor, unde putu înaintea celor 20 plătiți să îndruga una din orațiunile sale binecunoscute, fără cap și rost și a cărei tenor era că el e companist al firmei Lupu și Onciul, naționaliști patentati.

Aceasta comedie a trebuit să indigneze pe oricare om de bun simț căci a putut fiecare constata că a fost înscenată de Cuparencu numai cu scopul de a-și cîștiga aderenți și de a încerca să documenteze că popularitatea democraților e atît de mare, încît poporul, auzind numai că un democrat s'a ivit în mijlocul său, se stringe să-l sărbătorească.

Un om, pre care prin aceea, că am adus în numărul trecut la cunoștință isprăvile sale din comuna sa, l-am caracterizat că a trădat interesele poporului român, sprijinind pre contrarii noștri, îndrăznește să pretindă a fi sărbătorit ca naționalist de un district întreg.

Am fi trecut la ordinea zilei preste aceasta comedie dacă înscenarea de astfel de comedii nu ar avea și alta tendință decît că un individ vroeste să se facă cunoscut. Dar comedia asta a fost înscenată de democrați cu scopul de a falsifica opinia publică de a demoraliza și a seduce poporul și autoritățile. Tirnoveanu a știut adevărat să-l determine și pre șeful de secție din ministerul de cultură, dl Pop, de naționalitate cechă cari se afla tocmai pe atunci în Vatra Dornei, să participe la aceasta serbare. Ce părere va avea acest domn despre noi Romîni, cînd va auzi că noi pe un Cuparencu, îl sărbătorim ca naționalist și-i facem ovațiuni? Ce va zice acest domn vîzînd că un Pinteș Tirnoveanu, care se girează ca strașnic român și pe care trebuie să-l cunoaște ce plătește ca funcționar, are atîta trecere, încît e în stare să însceneze și ovațiuni?

Ce a zis la asta comedie și contele Bellegarde despre Romîni noștri dela munte, cari astăzi primăvară, cînd cu candidatura lui și a lui Aurel Onciul, ca mulțămîntă

pentru multul bine ce l-au primit dela conte, cu atîta însuflețire s'au întrepus pentru alegerea contelui? Intențiunea democraților cu înscenarea comediei acesteia e vădită și noi deci sîntem siliți să dăm pe față naționalismul fals al acestor aventurieri politici. Nu vom suferi că oameni, cari nicicînd n'au simțit și lucrat românește să ajungă la o influență asupra poporului. Îndeosebi nu vom suferi ca un Cuparencu prin promisiuni nerealisabile, laude nemeritate și alte lucruri de felul acesta la adresa sa și a democraților, să falsifice opinia publică și să asmuțe poporul în contra adevăraților prieteni ai săi.

Astăzi, unde stăm mai rău decît oricînd, astăzi unde comitetul țării și direcțiunea bunurilor, aceste foruri, dela care depinde soarta și viitorul poporului românesc, prin purcederea ostilă față de tot ce e românesc, ne silesc ca în faptele noastre să fim conduși de cel mai curat sentiment pentru poporul nostru, avem un interes deosebit să punem capăt falsificării opiniei publice. Și dacă democrații, și cu el și dl Cuparencu, nu vor înceta cu asmuțările poporului contra tuturor claselor culte românești, vom fi siliți să discoperim fără cruțare toate isprăvile lor, toate mijloacele ce le întrebunțează întru mînjirea lor la putere, ne vom da silință să convingem poporul românesc din Bucovina care-i sînt adevărații prieteni. Bărbați cu sentimente de felul lui Cuparencu și a democraților, bărbați cari de dragul unui mandat sînt în stare să-și vindă acest odor pe care ar trebui să-l păzească cu sfințenie, sentimentul național, trebuie să dispară din mijlocul nostru.

Vero.

Comitetul țării.

Pe zi ce merge ni sosesc dela comitetul țării știri, bazate numai pe adevăr, cari ni documentează că puternicul zilei, marele deputat țărănesc Floarea Lupu, cu banul strîns din munca țaranului chivirnișește într'un astfel de mod, încît revoltează toate spiritele. Pentru a putea mijloci prietenilor săi politici și rudelor

FOIȚA.

Palmașii.

Pe lanuri largi cînd rătăcesc,
Greu sufletul mă doare,
Cînd vă zăresc, palmași resleți,
Muncind în jar de soare.

A voastră soarte-i jos sub bolți
Mai grea și mai amară,
Și totuși vă'ntrupați cu toți
Nădejdea vieții 'n vară.

Cu gîndu'n ceriu și pe pămînt,
Cu brațele trudite,
Aceleași brazde înturnați
De mii de ori sucite.

Așa munciți, sudori că curg
Pe față și pe plete,
Și tot vă stîngeți rînd pe rînd
De foame și de sete.

La voi nu 'nseamnă mai nimic
O floare cînd se'ndoaie.
Și-abia atunci vă 'nseninați,
Cînd vine-un nor de ploaie.

Vi-i scris odihnă să n'aveți,
Cînd somnul vă cuprinde,
Și-ameazăzul să-l prăsnuiți,
Cînd luna 'n ceriu s'aprinde.

Un întunec nepătruns
Cu munca vă înbină
Și dela voi așteaptă toți
Isvorul de lumină.

Prin truda voastră înmulțiți
Boierii și magnații —
Dar', cînd lumina veți zări,
Căde-vor și 'mpărații!...

(»Jun. Literar«). Leandru.

Samuil Andrievici-Morariu.

(Activitatea lui pedagogică).

De Dr. N. R. Păunaș.

În sărăcia noastră, care este mare, mai ales pe terenul pedagogiei, trebuie să ne bucurăm de cîte ori întîlnim în viața neamului vre-un bărbat, care s'a ostenit cu osîrdie pentru biruința prin lumină a poporului românesc. Și e cuviincios ca atunci să facem o pomenire

a lui și a activității desfășurate de el, — aceasta cu atît mai virtos cu cît bărbatul și munca lui e mai necunoscută ori mai uitată. E o datorie a-i face pomenirea, căci pe calea aceasta ne-am arătat și noi dragostea față de trecut, pe de altă parte am scoate din colțul lor de uitare, întocmirile sufletului și minilor lui, le-am aduce înaintea atitora, cari pînă acum nu le știau ori le uitaseră cu desăvîrșire.

Ar fi un lucru frumos, care ar denota că și noi sîntem un popor, care se află cel puțin pe calea către desăvîrșirea culturală, cînd ne-am ști aminti cu recunoștință de toți aceia, cari au jertfit energia vieții lor muncind pentru înaintarea și întărirea neamului, și mai ales de persoanele, cari au lucrat pentru luminarea poporului prin școală, căci aici munca e mai nerăsplătită și lucrătorul mai nebăgat în samă. Dar însușirea de a-și aminti cu cuviință de lucrătorii harnici și cinstiți o dă numai cultura îndeplinită în chip armonice și răspîdită asupra tuturor.

Ce bine ne-ar prinde să avem și noi o istorie a școalelor noastre și a bărbatilor, cari au lăsat urme, înbogățind literatura pedagogică atît de săracă încă. Am avea și noi dascălii o bisericuță a noastră, națională, cu icoane sfinte, unde am intra înfiorați de evlavie, spre a ne mîngăia, înviora și întări sufletul în zile de grea ispită. Dar nimeni nu se cugetă la zidirea templului, ori cel puțin la adunarea materialului, care zace împrăștiat, în țarina uitării. Ar fi vremea să ne stringem aurul și argintul din pulberea drumului!

* * *

Într'adevăr bucuria mea n'a fost mică, cînd am descoperit în biblioteca Academiei romine cărțile școlare compuse de preotul bucovinean Samuil Andrievici. Nu știam și cred că puținii, foarte puținii vor ști că bărbatul acesta a lucrat și în țarina școalei românești, și încă atît de cuminte; nădăjduiesc deci a nu face un lucru de prisos, vorbind de cărțile acestui bărbat, care mai tîrziu a fost chemat să cirmuiască viața religioasă, să fie

sale diurne grase și venituri laterale, el nu se sfiște de a da pe sama acestora chiar averea poporului întreg. În aflarea de chițbușuri, cari să li asigure acestora un trai bun și fără muncă, el e meșter, ba putem zice că e ingenios. Ca dovadă despre aceasta poate servi următorul fapt devenit deja la cunoștință publică.

Un funcționar dela comitetul țării avea nevoie de o sumă oareșicare de bani și deoarece d-sa nu era tocmai unul din cei mai sirguincioși, nu putea afla atotputernicul Florică Lupu nici un titlu, pe baza căruia să-i decreteze o remunerațiune grasă. Ei, dacă ai nevoie, trebuie să ți-se ajute! Într-o zi a constatat atotputernicul că hîrtia, cu care este învălîtă husca de sare dela salinile din Cacica, este prea slabă, se poate rumpe, sarea deci se poate murdări și sermanul popor poate să fie periclitat la sănătate. Deci trebuie alta hîrtie; și deoarece noi în Bucovina nu avem nici o fabrică de hîrtie, a fost trimis funcționarul respectiv la fabrica din Galiția, Cerlany, de unde, dupre mai multe zile se întoarse cu două mustre de hîrtie, pe cari le prezentă comitetului țării, acesta la rîndul său îi prezentă un decret în virtutea căruia funcționarul redică dela casieria țării suma de 900 cor. ca diurnă.

Văzînd alt funcționar afacerea perfectă ce o făcuse colegul său, căpătă și acesta poftă de o așa diurnă. Și fiind și acesta protejeul marelui țaran Florică, comisia însărcinată cu esamînarea hîrtiei din chestie, n'a aflat-o de bună, și deci a trimis alt funcționar la fabrica din Cerlany să aducă alte mustre. Și acesta a rămas acolo cîteva zile și apoi și el s'o reîntors cu alte 2 mustre de hîrtie pe cari și el le prezentase comitetului. Rezultatul a fost că și acesta a primit pentru hîrnicia sa în apărarea intereselor țării o remunerațiune de aceeași mărime. Dar ca să aibă istoria asta și un final, comi-

siunea a aflat, că hîrtia ce se întrebuințează de prezent la învălîirea sării, este mai bună decît toate mustrele din Cerlany, și deci nu este de lipsă nici o schimbare.

Rezultatul deci e că comitetul țării a aruncat în baltă 1800 coroane pentru patru mustre de hîrtie. Apoi asta nu-i chiverniseală? Asemenea am înțeles din sorginte sigură că la spitaturile din Rădăuț, Suceava și Cîmpulung au să fie în curînd ocupate posturile de administratori, cu toate că administratorii prezenți, respective în Rădăuț substitutul său, sînt bărbați încă tineri, cari mai pot servi încă un șir de ani.

Dar dacă ai pre un prieten, pe care trebuie să-l pui în slujbă, trebuie să-i faci și loc, înlăturînd pe alții. Și așa au decis puternicii de pe strada comitetului țării, să deapărtează pre administratorii actuali a numitelor spitaturi și să-i înlocuiască cu persoanele ce sînt unelte oarbe ale lor, ear nu ca își actuali, cari vîzînd vr'o încorectitate, îndrăsnesc chiar să o denunțe.

Lucruri de astea în fine au mai provenit și vor mai proveni, căci lupta pentru pînea de toate zilele nu cunoaște nici o considerațiune.

Dar în cazul de față nu e vorbă de o luptă de natura aceasta, ci e vorbă de un fapt revoltător, și dăunător pentru întregul neam românesc, pe care comitetul țării la pus la cale.

Doi din acești administratori sînt romîni, ear unul polon, cunoaște însă limba romînă perfect.

Și acești trei funcționari să fie siliți a se retrage, ear posturile lor să fie ocupate cu alți trei, străini de legea și limba noastră, ba chiar și de țărișoara noastră?

Ce vor face acești trei străini fără cunoștință de limba romînească, fără cunoștință de datînele și însușirile țărâmului român, nu putem înțelege. Știm însă atîta, că fiind administratorul unui spital străin, care nu

se poate înțelege cu poporul din district, e vai de bietul popor. Nu vom ierta, niciînd că medicul spitaturii să nu știe limba poporului; dar mai puțin vom suferi ca administratorul unui spital să nu-i cunoască limba.

Avem destui fi de ai noștri aplicați la comitetul țării; ușor se pot deci alege cei apți pentru posturile din chestie; nu vom suferi, ca chiar comitetul țării, în care majoritatea o fac romînii, să ne calce aspirațiunile noastre în picioare.

Ne adresăm cătră toți deputații romîni, cu rugarea, că, dacă numai un pic de simț romînesc mai au, să ne iaie pe noi romînii în scut de apucăturile unui naționalist ca Florică Lupu, care și de astădată de hatîrul unui funcționar mai înalt care îi făcuse un mare hatîr, se simțește silît a sprîjini din răsputeri atacul acesta contra noastră.

Direcția bunurilor.

Zilele trecute a fost numit cancelist la direcția bunurilor fostul jandarm Czarski de naționalitate rutean. Cu toate că acest bărbat a trecut deja etatea prescrisă de 37 ani, cu toate că nu a avut calificația deplină pentru acest post, deoarece făcuse numai o praxă mică la judecătoria, fără să preste examinal recerut, el totuși a fost numit.

Înregistrăm faptul acesta luînd la cunoștință că dir. bunurilor a ținut de astă dată măcar intru citva cont de pretenșiunile fiilor bisericeii noastre, fiind nou numitul de lege gr. or.

Ne exprimăm însă totodată și indignarea față de forul care a decretat aceasta numire, deoarece tericitului Czarski afară de legea sa nimic nu-i da cuvînt să aspire la postul acesta.

Între concurenții după postul acesta se aflau și alți patru bărbați deplin calificați și cu cunoștința limbelor țării și în etatea legală și anume, d-nii Botezat, Șindilar, Coștrîș, și Bendela, actuali straja-meșteri la regimentele noastre de infanterie bucovinene.

Dar direcția bunurilor în nemărginita sa dragoste cătră fii țării de limba romînă a trecut peste calificațiunea deplină a acestor bărbați la ordinea zilei și a

numit în acest post pe cel necualificat. Disconsiderarea candidaților romîni pentru acest post a urmat după cum sîntem informați din sorginte sigură la stăruința unui deputat străin.

Un unic competent rutean și acesta necualificat a reușit, pe cînd patru concurenți romîni deplin calificați au fost disconsiderați.

Nici că se poate un afront mai mare la adresa romînilor din partea celui for a căruia funcționari tot din avere romînească își cîștigă pînea de toate zilele.

Avem și noi deputați, și avem deputați cari se laudă a trăi și a munci numai pentru binele poporului român. Avem funcționari în ranguri înalte, cari se laudă că și guvernul le face totul dupa voie.

Dece n'a încercat nici unul din ei să esopereze postul acesta pentru un candidat român? Unde au fost deputații pe cînd deputatul străin antișambra la puternicii direcției?

Am avertizat la timpul său pe deputații noștri ca să se întrepună pentru ocuparea postului de conducător a biroului auxiliar dela aceasta direcțiune prin unicul român deplin calificat și deplin apt pentru acest post, dl I. Bolohan.

Conform informațiunilor primite concursul pentru ocuparea postului acestuia este scris și espiră în curînd.

Străduința străinilor de a acapara acest post pentru un candidat a lor e atît de intensivă, încît sîntem în mare grijă, că, dacă deputații noștri nu se vor întrepune cu toată bărbăția, postul acesta va fi conferit earăși unui străin.

Invităm cu toată insistența deputații romîni să-și implinească măcar de astădată dătorința.

„APARAREA NAȚIONALĂ” ÎN ȚARA.

Din Budeniț.

Societatea »Filiala doamnelor romîne« din Budeniț și-a ținut adunarea generală Duminecă în 18 August 1907 la 4 oare d. m. în localitățile d-nei Alma de Volcinschi cu următoarea ordine de zi:

1. Raportul comitetului pe anul 1906;
2. Alegerea noului comitet și
3. Propuneri libere.

De față erau prezidenta d-na Alma de Volcinschi și 20 de membre. Prezidenta deschide adunarea cu o scurtă și mezoasă avorbire cătră cei prezenți, face amintire de moartea membrilor defuncți în anul espirat și dă cuvîntul secretarei,

frunțașul pe toate cărările al Romînilor din țara supusă Austrieilor.

Samuil vine dintr'o familie preotească din Mitocul Dragomirnci. Moșul său se chema Andreiu Gradincuc și era morar de meșteșug, din care pricină vecinii îi ziceau și Morariul. Fiind mai instărit, își duce un băiat, pe George — tatăl lui Samuil — la școala din Suceava. Aici ceru George ca să se inducă numele romînesc »Morariu«, dar directorul rutean nu îngădui, ci îl boteză după numele tatălui său Andreiu, Andrievici. Astfel se esplică numele de Andrievici.

În casa părintească crescuse Samuil »întru învățătura și cercetarea Domnului«, în urma căreia incolți în inima lui dorul de a sluji, la vremea sa, ca tată-său, la altarul lui D-zeu. Și dorul acesta l'a întovărășit cu credință întreaga lui viață. Numai preocupățile lui de natura asta ne dumeresc, cum tinărul absolvent de teologie merge ca preot într'un sățicel (Ciabor), de unde nu-l poate momi nici catedra de limbă și literatură romînă din Cernăuț, care îi-se inbie, și nici alte

ranguri orășănești. Aici în liniștea vieții de sat muncește pentru mîngăirea și luminarea turmei lui încredințate, și îndeosebi pentru întărirea generațiilor tinere prin școală. În sufletul lui se zămislește convingerea, că neamul cu un trecut atît de falnic și cu un prezent atît de amar, numai prin lumină va putea birui, prin lumina care răsare din altarul bisericii și din școală, căci numai biserica și școala sînt în stare să ne asigure condițiile pe calea cea bună și cuminte, care duce la realizarea dorurilor noastre. Din pricina aceasta îndrăgește tot mai mult scrierile didactice și pedagogice, pe cari le cetește cu osirdie, culegînd gînduri și sfaturi, pe cari le întrebuințează mai apoi pentru a nutri sufletul prins în obezi al neamului său.

Inteligența, silințele și hărnicia lui îi cîștigă în curînd dragostea celor mulți și lauda celor mari. Iar după-ce se vede stingherit, primește cîntea ce i-se face prin oferirea mitrei de episcop; vine la oraș minat, mai mult de gîndul, că din fruntea bisericii, de pe scaunul episcopesc

va putea lupta cu mai multă izbîndă pentru drepturile și moșia stropită cu sînge și sudoare de a lui Ștefan și voi-nicii lui. Ca arhiepiscop el a fost ca și unii dintre vlădicii Ardealului, o întrupare a neamului subjugat, în nevoile și năcazurile lui a luptat atît în rîndurile cit și în fruntea mirenilor și preoților.

* * *

Activitatea lui Samuil desfășurată în jurul școlii e desigur mai întinsă decît o cunoaștem noi. Cărțile alcătuite de el, pe cari am avut prilejiu să le cunoaștem, dovedesc că autorul lor, cunoștea pe deplin duhul, care stăpînea pe timpul acela, lumea dascălească a Nemților și mai ales a Austrieilor. La cunoscut, și a fost și influențat, dar nici cînd copleșit de duhul acela, a știut să tilcuiască lucrurile în totdeauna după nevoile acelora pentru cari lucra, amăsurat sufletului național.

Cartea care mi-a îndreptat luarea aminte asupra lui Samuil Andrievici, a fost »Micul Comenius« apărută la Viena, la anul 1854. E o carte de cetire »pentru

I. clasă poporală«, și e astfel întocmită încît pagina întâia aduce text nemțesc iar a doua acelaș cuprins în romînește. Sînt piese de cetire din cel mai apropiat cerc de cunoștințe ale copilului, scrise foarte lămurit potrivit miștii lui fragede.

Din textul german putem deduce că prin anii 1850 trăia încă duhul blind și înțelept al marelui împărat Iosif al II. Sub cîrmuirea lui se deschisera școli elementare pentru toți supușii monarhiei și astfel și pentru Romîni. În școalele acestea se învață pe lingă romînește și nemțește, nu doar ca să facă Nemți, precum intenționează astăzi Ungurii, ci pentrucă limba acesta era limba statului, o limbă de știință și de cultură. Tot astfel, cu text nemțesc și romînesc apărut la anul 1785 și »manuducere cătră aritmetică« a lui Șincai, și vor fi apărut încă multe altele, pe cari noi nu le cunoaștem.

(»Gaz. Trans.«).

(Va urma).

care desvoaltă raportul comitetului dela ultima adunare generală pînă la finea anului 1906 după cum urmează :

Filiala a numărat în anul 1906 12 membri fondatori, 30 membri ordinari și 6 sprijinitori, deci cu 7 membri mai mult decît în anul 1905. Dela ultima adunare generală n'a ținut societatea nici o ședință, ci numai comitetul unele constătuiri familiare în cercuri mai restrînse.

În iarna anului 1905 sau spesat pentru sprijinirea copiilor sărmani dela școlile din Budeniș și Cireș suma de 357 cor. 20 b., cumpărîndu-se straie, cărți și requisite școlare. De pe listele de colectare, incredințate d-șoarei Aristița Petrescu și d-lui paroch Ioan Bucevschi au incurs 81 cor. 48 b. dela următorii domni :

Dr. Ohrländer secr. trib. 2 cor., Dr. Eus. Antonovici cand. adv. 1 cor., Chlebik adiunct trib. 1 cor., A. Onciul ing. 2 cor., M. Procopovici 2 cor., Cl. Stefanelli secret. trib. 5 cor., A. Zavadovschi teol. abs. 1 cor., Dr. M. Beras, avocat 10 cor., S. Halpern 5 cor., C. Bry 5 cor., Dr. C. Gheorghian pretor 10 cor., E. Sbiera 2 cor., Taniu Dracinschi 3 cor. Colecta făcută în biserica din Cireș 3 cor. 74 b., G. Gherman 30 b., P. Buta 10 b., I. Cuciurean 20 b., G. Haraș 20 b., G. Patraș 20 b., I. N. Cuciurean 10 b., P. V. Cuciurean 10 b. Două colecte făcute în biserica din Budeniș 7 cor. 54 b., Christ. cav. de Abrahamovici, mare proprietar 20 cor.

Dintre cele 2 propuneri primite de adunarea generală din 8 Noemvrie 1905 s'a adus la îndeplinire numai una, ș. a. înființarea școlii de iarnă pentru instruirea industriei de casă curat națională. Cu ajutorul deosebit al d-nei presidente și cu ajutorul subvențiunii de 400 cor. primite dela dieta țării prin binevoitoarea intervenire a boierului Dr. Ioan de Volcinschi s'a înființat cursul de țesut în iarna anului 1905/6, care a ținut 4 luni. Scopul comitetului a fost bun, poporul însă nu l-a priceput, și la nepriceperea aceasta au lucrat, trebuie zis cu părere de rău, acele persoane, cari sînt mai întii chemate de a sprijini așa o întreprindere. Aceste în loc să îndemne pe părinți, de ași trimite copilele la acest curs de industria casnică, iau descurajul și desfătuit cu fel de fel de vorbe copilărești. Cursul de țesut l-au cercetat numai trei copile ș. a. Ileana V. Popescu, Olimpiada N. Goraș și Ioana T. Iliuc toate din Budeniș. Cu înființarea cursului sus numit și-au mai cîștigat merite : Dl proprietar Alecu Burlă, care a pus casa necesară la dispoziție și d-na Eudochia Opaș Burlă, care a condus învățămîntul la aceasta școală. Din cele 400 cor. primite dela dieta țării sa cumpărat și pregătit pentru curs materialul necesar în suma de 326 cor. 98 b.

Societatea a luat parte la expoziția din București 1906, expunînd în pavilionul Bucovinei 3 păpuși, îmbrăcate în costume naționale, apoi perdele și ștergare, pentru cari sa spesat suma de 160 cor. 58 b. Lucrurile espuse sau vîndut cu suma de 339 cor. Deoarece pentru înființarea școlii de țesut și participare la expoziția din București sa cheltuit o sumă însemnată de bani, și deoarece părinții n'au sprijinit școala înființată, din care cauză n'a adus ea toloase nici bănești, nici morale, de aceea și societatea n'a fost în stare de a sprijini în iarna anului 1906/7 copiii cei sărmani dela școlile din Budeniș și Cireș. La aceasta din urmă s'a sprijinit numai un copil cu haine și încălțăminte în preț de 11 coroane 60 bani.

Societatea a lucrat într'acolo, ca o țărăncă din Cireș să fie primită pe spesele țării la școala de țesut din Cernăuț. Aceasta a primit ajutorul necesar și a cercetat acea școală prin 6 luni, perfecționîndu-se în acest ram de industrie casnică.

Cu sfîrșitul anului 1906 sau răfuit banii societății și sau aflat următoarele : venituri 359 cor. 44 b. în bani gata și 458 cor. 59 b. în hîrtii de valoare. Cheltuieli 302 cor. 82 b. în bani gata ; deci un rest de 56 cor. 62 b. în bani gata și 458 cor. 59 bani în hîrtii de valoare, dintre cari sînt în banca raiffeisiană din Budeniș 314 cor. 59 b., iară împrumutați la particulari 144 cor.

Cu aceasta și-a finit comitetul raportul său și cere dela adunarea generală absolutoriul.

După o dezbateră asupra acestui raport, la care iau parte Alecu Burla, Aristița Petrescu, Leon Zavațchi, presidenta Alma de Volcinschi și parochul Ioan Bucevschi, se primește raportul comitetului, se votează mulțămînta adunării generale sprijinitorilor și binefăcătorilor societății, iară comitetului absolutoriul cerut. La punctul 2 din ordinea zilei a cerut cuvîntul d-șoara Aristița Petrescu și a făcut propunerea, ca să se aleagă prin aclamațiune de presidentă d-na Alma de Volcinschi, proprietară mare, iară în comitet următoarele doamne : Sinclitica Bucevschi, Domnica Alecu Burla, Domnica George Opaș, Aristița Petrescu, Reveca Babin, Constantin Bohateret și Balașa Cuciurean, toate din Budeniș, apoi Maria Grigore Burlă și Ileana Dimitrie Grigorie Opaș din Cireș. După ce sa primit aceasta propunere sa purces la alegerea comisiunii revizuitoare, în care se aleg cu toate voturile d-nele Mărioara Petrescu, Maria Nicolai Pojoga și Eudochia George Cucirca.

La punctul 3 din ordinea zilei propune parochul Ioan Bucevschi ca să se trimită un copil eșit din școală pe spesele societății, ca să învețe un meșteșug și ca atare se recomandă din partea conducerii școlare din Budeniș băiatul George Babiuc. Propunerea se primește. Tot la propunerea păr. Bucevschi hotărăște adunarea generală, ca suma de 339 cor. incurse dela vînzarea lucrurilor espuse la București să se depună în banca raiffeisiană din Budeniș și din aceasta sumă și din taxele membrilor incurse să se sprijinească copilul, care va îmbrățișa vre-un meșteșug, iară în iarna anului curent copiii sermani dela școlile din Budeniș și Cireș.

Finindu-se cu aceasta ordinea zilei închide presidenta d nu Alma de Volcinschi adunarea cu o cuvîntare aleasă la adresa Împăratului.

După aceasta se retrage comitetul societății și se constituiește în următorul mod : Vice-prezidenta d-na Sinclitica Bucevschi ; secretară d-șoara Aristița Petrescu și casară Domnica Alecu Burla, iară celelalte doamne ca membre fără funcție.

Comitetul.

Din Cernăuț.

Ceva mai înainte de-o lună a înaintat un funcționar de stat comitetului țării o petiție, prin care roagă eliberarea unui act de extabulare privitor la o datorie a așa numitului »buc. Grundenslastungsfond«

Afacerea era de tot simplă, pentru că datoria era de mult solvită. Aceasta s'a documentat prin acte oficioase. Spre înlesnirea resolvării s'a alăturat petițiunii și conceptul actului de extabulare.

În petițiune s'a indus, că actul res-

pectiv este de trebuință pentru un proces terminat pe zilele ultime a l. c. și s'a rugat verbis expresis resolvarea urgentă a afacerii.

Apropiindu-se termenul judecătoresc fără să fi primit vre-o rezolvare, s'a prezentat petentul în biroul referentului espunîndu-i încă odată oral urgența afacerii. Spre marea lui uimire referentul la refuzat, pe motivul, că nu e legitimat de a face o petițiune în numele soției sale și prin urmare nici a lua în primire actul de extabulare, deoarece în tabulă ca proprietara obiectului este indusă soția petentului.

N'a ajutat nimic asigurarea petentului, că e bărbatul și autorisatul nevetei sale. Răspunsul primit nu a putut convinge pe petent, de oarece astfel de acte se eliberează la alte oficii fără ori și ce greutate, fiind că actul respectiv poate să fie de trebuință numai pentru proprietariul obiectului îndătorit și deoarece bărbatul în general e ex lege legitimat a reprezenta pe soția sa.

Potentul a primit impresia, că legitimația cerută e numai o secătură simplă și o formalitate proastă a unui funcționar ruginit.

Spre ași asigura resolvarea urgentă și a nu pierde procesul deja terminat, petentul a fost silit să ceară intervenția unui deputat, care a avut numai într'u atita succes, că referentul a declarat a privi o petiție nouă înaintată de soția petentului drept legitimație pentru dînsul.

Astfel se purcede față de particulari din partea unui oficiu al țării, care mai mult decît ori care alta autoritate ar trebui să manifesteze prevenire față de partidele interesate ?

Nu este ridicol a căuta și a face greutăți nebasate, isvorite din aplecarea spre formalități învechite ce împiedecă fără rost bunul mers a afacerilor oficioase ?

Dacă referentul a vroit să fie minuțios, atunci era de ajuns a înmănuia actul de extabulare din chestie soției petentului, care și ea petrece în Cernăuț și ori și cum era îndreptățită al primi.

Ni permitem numai întrebarea modestă, ce ar fi reușit un biet țaran, să zicem din Fundul Sadovei, într'un asemenea caz ? Așa-i că pierdea cel puțin 5 zile pe drum și în antișambra referentului cheltuiind cel puțin 50 cor. pe la advocați și în urmă s'ar fi ales desigur cu o nimică întreagă la comitetul țării și cu un proces pierdut la judecătoria.

Rog luați acest caz la cunoștință publică.

Din Frătăuții-vechi.

Stimate d-le redactor !

Am cetit în numărul din »Apărarea Națională« din Dumineca trecută scrisoarea din satul nostru subscrisă de cinci buni și de treabă gospodari și ne-am mirat mult, că acești gospodari n'au spus în acea scrisoare tocmai cum aveau să zică. Din vorbele lor am discutat noi subscrișii, că ei, deși is gospodari cu tragere de inimă pentru popor, totuși se pare că au tragere de inimă multă și pentru capul satului nostru pentru primarul Ioan a Istrătoaie. Și dacă-i treaba așa, apoi e rău de noi, căci noi multă nădejde avem în ei că doar, doar ni-ar ajuta să scăpăm de capul satului nostru și să rămînem mai bine fără cap. Ce-i drept acei cinci gospodari nu v'au mințit cu nimică, cinstite d-le redactor, dar ei n'au spus toate isprăvile primarului nostru, și de aceea vă rugăm să mai ascultați, ce vă mai zicem și noi, și apoi poate o mică parte din isprăvile sale vor fi cunoscute lumii.

S'a pus anumea dl primar să ne prăpădească pre noi și pre întreg satul nostru. Și-i păcat și de noi și de sat. A dat mina chiar cu cei mai mari dușmani ai noștri, și nu-i bine să facă d-sa așa fel de lucruri. Rău ne-a fript el astă primăvară, cînd cu arhonirea lucrătorilor pentru niște boeri din Moldova. El, adecă vornicul Ioan a Istrătoaie, a făcut tovărășie cu Kalman Koppelman, cu Iosel Beer dela noi din sat și cu Wolf Altdorf din Satul-mare și au trimis 300 lucrători la Moldova. Și acești 300 lucrători au și plecat încolo la lucru, căci erau buni bucuroși să cîștige afară de mîncare încă cite 9 pînă la 12 florini pe lună ; dar mai tirziu abia, dupre ce mulți din ei se'ntoarseră, au înțeles bieții oameni că primarul luase dela boerii din Moldova de fiecare lucrător cite 18 florini pe lună și cite 1 fl. ca taxă de mijlocire. Și așa au cîștigat dl primar și cu cei trei jidovi pe spatele sermanilor lucrători 2700 florini. Apoi ce să mai zicem noi despre un astfel de primar, care n'are inimă să scurteze chiar pre palmașii din satul său, cari spre a cîștiga pine de toate zilele pleacă chiar în țări străine ? Dacă astfel de lucru l-au făcut jidovii, apoi înțelegem, căci știe toată lumea că ei de pe spatele noastre trăiesc, dar că chiar capul satului face lucruri de astea, e mare rușine pentru întregul sat — No ! Acum să te vedem bade vornice ! Te știm că totdeauna îți găsești vorbe de ertare, dar tot am vrea să știm ce-i zice la astea. Ți-am da sfatul să-l chemi la mărturie pre dl Voronca din Cernăuț, dela care încă vroiai să ieai cite un florin de om ; el poate ți-a ajuta — să te desbari de sarcina vorniciei, sarcina asta grea, cum zici d-ta, bat'o pordalnicu s'o bată.

Dar isprava d-tale cu adunarea populară din 26 Mai 1907, conchemată de d-ta pentru ca să întăriți poporul să hotărăască să nu primească cheltuelile comunale pentru anul 1907, pe cari le primise de bune și comitetul țării, poate șagă a fost ? poate la aceasta afacere vei chema la mărturie pre dl căpitan din Rădăuț, care te-a tras în cercetare pentru aceasta ispravă.

Dar trebușoara ce ai isprăvit-o cu prăvălia romînească a Halusoaei din sat a fost poate glumă ? Dacă nu te-a știut nimene pînă la aceste trebușoare, apoi de aici încolea trebuie să te știe toată lumea. Să pui d-ta cu învățătorul Gheorghiesi la cale pre Rădașan, credinciosul dela prăvălia Halusoaei, care primea dela ea afară de vipt încă 50 coroane pentru conducerea acestei prăvălii, ca să vindă în noaptea de 1 Octomvrie astă prăvălie unui sărman lipit pămîntului, unui Georgi Bida, asta strașnică faptă a fost ; și încă să mai ai curajul de a lua în aceiaș noapte, noapte de noi neuitată, și toți banii din prăvălie la d-ta la »ripozit« cum ziceai d-ta, asta-i mai strașnică faptă, și nu știm ori de-i putea-o răspunde înainte lui Dumnezeu și înaintea grămăzii.

Las' că te prepunem noi, ce te-a îndemnat la acest pas. Ați fost adecă și d-ta și învățătorul Gheorghiesi și învățătorul Cîrstean puși la cale de Kopel Brückner și Iosel Popel, cei cu dughenile, cari din pricina prăvăliei romînești a Halusoaei erau cit pe ce să anine traista în băț și să apuce lumea în cap, să nimiciți prăvălia asta, care era unica prăvălie creștinească în satul nostru. Sau, crezi d-te bade Ioane, că nu știm noi acuma cine l'a pus la cale pre învățătorul Cîrstean să zică că asta prăvălie e o nenorocire pentru popor, căci vinde marfă de 4 bani cu 24 bani ? Nu știm

noi că d-ta ai fost acela care-l îndemna pe dl Cirstean să arunce prăvălia din casa comunală? Vom oblici noi și ciți bani ai primit d-ta ca să faci astfel de isprăvi. De n'ar fi fost atunci, la 12 Mai, și Vasile Antimie și Dumitru Paliuc, și Simion Paliuc și Georgi Zaharie, și încă mulți alți bărbați fruntași, atunci de bună samă că prăvălia ar fi sburat din casa comunală.

Și n'avem noi destule cuvinte să-i mulțămim acuma măcar lui Dumitru Paliuc că și de astădată ca și în vornicia sa a foat bărbat vrednic și cu sirguință pentru norod. Și lui Vasile Antimie îi mulțămim și lui Simion Paliuc și lui Georgi a Zaharie și la toți cari n'au lăsat să fie prăvălia aruncată afară din casa comunală.

Măcar că aceștia-'s numai niște țărani, ei au cunoscut ce plătește o prăvălie românească.

Și d-ta ai cunoscut-o, dar d-ta ai fost ademenit de duchul cel rău, de banul ademintor, și ți-ai vindut neamul. Dar lasă că răsplata vine.

Știm deci acuma d-le primar că d-ta te-ai ales cu ceva; dar noi cu ce? Purtarea d-tale față de proprietara prăvăliei românești atît a amarit-o încît ea a decis ca să se disfacă de prăvălie numai să poată scăpa de d-ta. Cum vei răspunde fața asta înaintea norodului din comuna noastră?

Mai avem noi, cinstite d-le redactor, încă multe dureri pe cari vroim să vi le spunem, dar înainte de ce le spunem, vrem să auzim ce va zice la zisele noastre cinstitul nostru primar. Cu multă mulțămim și plecare ne închinăm la dl redactor de sănătate.

Alți cinci gospodari.

Din Broscăuții-noi.

Dela crearea școlii din Broscăuții-noi, precum e evident din uricul școlii, s'a învățat în școala aceasta limba românească de către respectivii învățători în modul cel mai afabil, așa că toți copiii părăsiau școala deplin cultivați în limba românească. Prin șicanele unor învățători ruși încarnați din timpurile mai nouă însă s'a neglijat în școala aceasta limba română așa de tare, că s'au iscat bănueli și plingeri ale părinților pe la toate autoritățile școlare din țară. Plingerile părinților pentru învățarea limbei române au devenit tot mai dese și mai ațitate, și spiritele părinților se oțereau tot mai mult văzînd, că cu toată plingerea lor, învățătorii ruși, sprijiniți de către căpăii panslaviști, urmează cu șicanele, bagatelizează limba română în școală, ba și în schimb ici colea li se împărțesc de către conducătorul școlar copiilor gazete politice rusești în școală și așa se deprind copiii cu invective contra limbei românești batjocurînd-o ca »limbă țigănească« etc. Așa de cițiva ani încoace s'a învățat în școala de aici numai rusește, pentru că așa voește dl Gregorcuck, s'au instrăinat copiii de părinți — ei s'au rusificat cu dasăvirșire —, ear unii părinți și-au luat refugiul trimițînd vr'o 45 de copii la școala din Broscăuții-vechi spre a-i învăța românește. E evident deci, că deviza d-lui Gregorcuck este: »Jos cu limba română în școala din Broscăuții-noi«; dar ca totuși să se astupe gurile nespălate ale Volochilor neîmpăcați din Broscăuții-noi, schimosea dl Gregorcuck din cînd în cînd cu copiii de școală nnele buchi românești. Însă vai! Românul din firea sa are remușcări pentru pierderea limbei străbune, el se încruntă, se întartă și îndată demîndă imperios: »D-le învățător, învață copiii românește nu șăgui!« Cuțitul

a ajuns la os...! Pînă acuma n'a ajutat vaetul sătenilor, n'au ajutat nenumăratele rugăminți la dl Gregorcuck și la autoritățile școlare și n'a ajutat orice procedură spre a lovi și a sdruncina pe totdeauna deviza ticăloasă a panslaviștilor din țară, cu un cuvînt n'a ajutat nimică, ca să poată scăpa comuna de slavizarea copiilor de școală. Însă varga a venit!

Vineri în 8 August 1907 la 2 oare p. m. a ținut comitetul comunal din Broscăuții-noi o ședință plenară, cu scopul de a realiza între altele și dorințele privitoare la școală a Romînilor de aici. La aceasta ședință a invitat vornicul și pe preotul din loc, care, cu toate că el din întîmplare nu-i membru în consiliul comunal, dar totuși nu a întrelăsat să le stee în ajutor ca și totdeauna cu sfatul său părintesc. A și venit preotul fără să știe scopul invitării neobicinuite și a participat ca omul păcii și al dreptății la aceasta ședință interesantă. Din 18 membrii au fost 16 de iață, deoarece 2 erau impedeceți. S'a dat mai întii sama casei pentru vr'o cîteva luni, s'a discutat cu viu interes și asupra gătirii școalei nouă și în urmă și asupra limbei române în școala din Broscăuții-noi. Discuția punctului din urmă a fost de tot lungă și vehementă, însă rezultatul e epocal pentru o eră nouă în școala din Broscăuții-noi. S'a desbătut mult despre neînvățarea limbei române prin conducătorul școlar actual, despre necesitatea de a-i învăța pe copiii de școală românește, despre instrăinarea copiilor de părinți, prin neglijarea învățămîntului în limba română, și despre șicanele cond. școlar Iosif Gregorcuck față de limba română. La discuția de tot furtunoasă prin strigăte de desperare a punctului acestuia, vine din întîmplare și cond. școlii I. Gregorcuck, care ascultă cu multă atențiune toate insultele cele mai teribile, ce s'a discutate fățiș asupra capului său din cauza bagatelizării limbei române în școală.

Să fi văzut, badeo, cum il lovia fiecare cu palme morale pe dl Gregorcuck și cum se certau cu el toți membrii consiliului comunal. Remarcabil e, că la aceasta ceartă participa și poporul adunat ca la o comedie. Căuta Gregorcuck să refrîngă măcar unele din aceste invinovățiri, dar ce să văzi? El în loc ca să se spele înaintea poporului ca »nevinovat«, el se încurcă mai tare și căuta ușa, prin care a și dispărut după ce a auzit cetită și esplicată, rezoluția unanimă a comitetului comunal acompaniată și de glasurile întregului popor adunat: Că dela Septembrie a anului școlar 1907/8 vor avea învățătorii să învețe copiii de școală chiar dela clasa I-a numai limba română în școala din Broscăuții-noi și nici într'un caz și ruteana și deci să se cumpere copiilor de școală numai cărți românești.

Vuetul era așa de mare, încît abia se puteau deosebi multele lovituri, ce le-a îndurat dl Gregorcuck. Credem, că aceasta zi îi va rămîne spre amintire d-lui Gregorcuck, el o va avea totdeauna înaintea ochilor la predarea învățămîntului și nu va uita să învețe copiii românește după cum pretind părinții copiilor.

Rezoluțiunea de mai sus are să se supue de către comitetul comunal în copie și forurilor școlare spre știință și tratare ulterioară oficioasă, ca și forurile școlare. să dispue cu bunăvoință asupra rugămintilor și necesităților școlare și ca și ele să nu stee cu minile 'n sin, cînd e vorba de bagatelizarea limbei române în școală prin niște oameni învățați și fără simț de dreptate, prin niște oameni tri-

miși de vampirii ruși ca o năpaste pe spatele Broscăuțenilor, spre a-i rusifica.

Din rezoluția făcută vedem deci, că membrii consiliului comunal din Broscăuții-noi cu vornicul în frunte sînt vrednici de toată lauda, pentru că au știut măcar acuma prin armele înțelepciunii a mătura din școală toate pedicile limbei române, a limbei batjocurite de către niște venetici bătuți de D-zeu și peregrinați din toată lumea în spre satele noastre spre a pregăti peirea limbei baștinașilor noștri. Aminte să li fie însă comitetelor comunale, că, precum acuma, așa totdeauna să fie la un loc frățește, mai ales cînd sînt la disbatere interesele grămăzii, interesele binelui și a pășiri înainte; căci »Unde-i unul nu-i putere la nevoi și la durere, unde-s doi puterea crește și dușmanul nu sporește«.

Deci, Fraților Broscăuțeni! Puneți-vă pe lucru, nu vă lăsați mai mult limba românească tărăită prin gunoi de oameni răutăcioși, nu vă lăsați înșelați de oamenii, ce vă trag cu sila la limba galițiană și vă învață să călcați în picioare limba strămoșilor voștri, care e sintă și legată cu biserica cea sintă, urmați cu dragoste pasul cel binecuvîntat de D-zeu, ce l'ați început, fiți credincioși Împăratului, țineți cu sintenie la limba românească și ca Romîni arătați străinilor, că »Romîni are 7 vieți în pieptu-i de aramă«.

Pildă să fie aceasta sintă unire a comitetului comunal din Broscăuții-noi tuturor satelor, în cari se vorbesc mai multe limbi și unde limba românească de dragul celei rusești nu-i băgată în samă, unde limba românească n'are locul ei de cînte, unde limba românească e batjocurită și călcată în picioare, acolo săriți, uniți-vă și înfrățiți-vă ca în Broscăuții-noi și luați pe fugă pe cei ce vă arată dragoste rusească cu sila, pe cei ce vă instrăinează copiii de părinți, lepădați pe totdeauna prin trîntă dreaptă jugul greu și ostenitor, pe care vi'l indeasă povoiul torbarilor și astfel veți cîștiga ca niște mucenici naționali premărire dela D-zeu și dela confrații voștri.

Avis comunelor mixte.

Torreconvemada.

Amnistia Regală.

Cel mai însemnat eveniment pentru Romîni este azi amnestia acordată de regele Carol celor ce au fost implicați în răscoalele țărănești din Martie, acuzați de răsvrătire și instigație și trimiși în judecata curților cu jurați pentru delictul de crimă politică.

Decretul de amnistiere.

»Monitorul oficial« al Romîniei publică următorul decret:

Carol I.

Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională

Rege al Romîniei

La toți de față și viitorii sănătate.

Văzînd referatul Ministrului Nostru secretar de stat la departamentul Justiției cu Nr. 12593;

În puterea art. 93 din Constituțiune, am decretat și decretăm:

Art. I. Amnistiam faptele de atentat la liniștea Statului săvîrșite cu ocaziunea răscoalelor țărănești din primăvara acestui an; precum și cele de provocare la atentat.

Art. II. Se exceptează: a) atentatele cu omoruri; b) faptele săvîrșite de primari, ajutoari de primari, învățători, preoți și șefi de garnizoană.

Art. III. Ministrul Nostru secretar de

Stat la departamentul Justiției este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în Castelul Peleş la 9 August 1907.

(ss. T. Stolian.) (ss. Carol)
Ministrul Justiției.

* * *

— Pentru faptele săvîrșite cu ocaziunea răscoalelor țărănești din primăvara trecută, au fost reținuți și dați judecăței 7807 inși, și anume:

7640 pentru destrucțiuni, devastațiuni și jăfuiți, fapte cari, după scopul și împrejurările în cari au fost săvîrșite, constituiesc atentate în contra liniștei Statului și deci au caracter politic.

164 acuzați de devastațiuni, jefuiri și omoruri, 3 acuzați de a fi provocat atentatele în contra liniștei Statului.

Dintre ei, 1153 au fost judecați pînă acuma, fiind 1066 achitați, iar 87 condamnați, unii la pedepse foarte ușoare, alții la pedeapsa cea mai grea, la munca silnică pe viață.

Cei nejudecați încă, în număr de 6654, sînt: 1932 arestați, 4682 lăsați liberi pînă la judecată și 40 dispăruți.

Printre cei nejudecați se găsesc: 14 primari, 18 învățători, 9 preoți și 16 șefi de garnizoană.

Știri locale și din țară.

Dieta țării. Știrile sosite ieri din Viena confirmă svonul despre convocarea dietei bucovinene pe ziua de 16 Septembrie. Sesiunea aceasta va avea a se ocupa cu proiectele de lege încă neresolvate și anume cu legea nouă electorală pentru compunerea dietei, legea pentru disrădicarea rohătcilor ș. a. Relativ la legea pentru disrădicarea propinațiilor, cu care stă în strînsă legătură și legea pentru urcarea salariilor învățătoarești nu s'a luat încă nici o decisiune, e deci probabil, că nici nu va fi pusă la ordinea zilei.

Un interes deosebit de mare se arată pentru legea relativ la compunerea viitoare a dietei.

Gimnaziul din Cîmpulung. Gimnaziul din Cîmpulung se va deschide după știrile sosite din Viena numai decît încă în anul acesta și anume la 15 Septembrie 1907 sau cel tîrziu la 1 Octombrie a. c.

P. T. părinții și învățătorii, cari au preparat băieții pentru gimnaziul din Cîmpulungean, să nu ducă băiații preparați a Suceavă, ci să repească cu ei materia și să aștepte deschiderea gimnaziului Cîmpulungean, căci de altcum ni-i în grijă că n'om avea destui copii pentru gimnaziul Cîmpulungean care se va deschide în puține zile.

Părinții elevilor preparați să n'aibă grija, că copiii lor vor pierde anul! Noi am întreat și de domnul inspector școlar de țară și am primit răspunsul, că gimnaziul Cîmpulungean se va deschide numai decît în puține zile.

Aminte să vă fie, că am căpătat cu mare greu acest gimnaziu, și căutați cu toții să băgați cît de mulți baiați în gimnaziul din Cîmpulung.

Adunări electorale. Deputatul naționalist dl Dr. Constantin Isopescul-Grecul a ținut Dumineca trecută în 25 l. c. la Banila moldovenească, Miercuri în 28 l. c. la Ropcea ear astăzi Duminecă la 1 Septembrie ține la Boian o adunare electorală. Primirea ce-a avut-o atît în Banila cît și în Ropcea a fost grandioasă și la ambele adunări poporul adunat cu miile i-a votat deplină încredere. În Ropcea a fost dl deputat sărbătorit ca un rege. La hotarele comunei a fost întimpinat de primarii comunelor învecinate cu pine și sare și condus cu un alaiu de sute că-

lăreți la locul de adunare unde s'a fost strâns popor ca la zece mii. nu puțin mai grandioasă va fi primit și la Boian.

Institutul superior de domnișoare Cernăuț str. Palatului țării Nr. 3 (Landhausgasse). Inscriserile au început deja și durează până în 4 Sept. st. n. Părinții, cari doresc să înscrie copilele lor în acest institut, care constă dintr'un pedagogiu, din care elevele ies ca învățătoare, și dintr'un gimnaziu de fete, după a cărui absolvare elevele pot frecventa universitatea și să pot dedica studiului de medicină, filozofie sau farmacie, sint rugați a se grăbi, de oare ce după termenul fixat nu să mai primească eleve. Inscriserile să fac în strada Palatului țării (Landhausgasse) Nr. 3.

Învățământul îl predau numai profesori dela stat și anume următorii: domnii Dr. Eugen Botezat, Heinrich Brückner, Alexandru Buga, Basil Cilievici, Petru Christof, Iacob Holota, Rafael Kaindl, Dr. Teodor Kern, d-șoara Alma Kerekjarto, d-nii George König, Wilhelm Kropatschek, Emil Malachowski, domnișoara Bertha Nussbeck, d-nii Anton Ryz, Philipp Sireteanu, Michael Simowicz, Sigmond Szymonowicz, Samson Thyndel, George Tofan și Adalbert Tutschek.

Manevre. Regimentul nostru de armată teritorială Nr. 22 pleacă la manevrele de galadă și diviziuni, cari se vor ține în Galizia între Kolomea și Stanislaw Luni în 2 Septembrie oarele 3 am.; ear' regimentul de infanterie Nr. 41 Marti dimineața la oarele 4. Reîntoarcerea lor va urma în 20 Septembrie, când și militarii, cari stau deja al treilea an la front, vor fi concediați.

Terminul ultim pentru răscumpărarea notelor de stat și a bancnotelor vechi în florini v. a. este la cele a fl. 5 și fl. 50 v. a. 31 August a. c. la notele a fl. 10 v. a. 31 August 1909, la cele a fl. 100 v. a. 31 Octomvrie 1910, în fine la notele a fl. 1000 v. a. 31 Decemvrie 1910. Cu zilele amintite notele de stat resp. bancnotele a fl. 5, fl. 10, fl. 100 și fl. 1000 v. a. își pierd valoarea. Băncile noastre și peste tot cărturarii români ar face un bun serviciu poporului țaran, dacă i-ar atrage atențiunea mai ales asupra termenului cel mai aproape de 31 August a. c. cu care încetează validitatea pieselor a fl. 5 și fl. 50 v. a. »R. E.«

Petrecere populară. Se aranjează Duminecă în 1 Septembrie la oarele 2 p. m. în Hatna dinaintea bisericii (pe tolocă) o petrecere populară. Intrarea de persoană 50 bani. Suprasolvirile sint destinate pentru copiii sârmani. Comitetul aranjator.

Manevrele împărătești. Manevrelor imperiale austriace vor fi probabil contramandate din cauză că în regiunea în care urmează a avea loc, s'ar fi constatat mai multe cazuri de tifos. O telegramă din Laibach anunță că în reg. 27 de infanterie s'au constatat citeva cazuri de tifos.

Cel mai nordic punct românesc al Bucovinei este de bună seamă comuna Cotul-Ostriței, pe malul sting al Prutului, în nemijlocita apropiere de comunele surorilor Mahala și Buda. În acea comună cabinetul de cetire »Unirea« își ridică o casă națională. Pentru acoperirea speselor de zidire și finalizare încă în ist an al acelei case aranjează cabinetul de cetire »Unirea« Duminecă la 8 Septembrie o petrecere populară împreună cu teatru, declamațiuni și dans. Începutul la oarele 3 p. m. Prețul de intrare este 1 cor. de persoană. Poporul plătește 20 bani de persoană. Suprasolvirile se primesc cu mulțămă și se vor înscrie în cartea membrilor sprijinitori.

Pentru oaspeții din Cernăuț, cari vor binevoi să vie la petrecere vor sta la dispoziție mai multe trăsuri lingă rohata din Căliceanca — pe drumul din spre păduricea Horecei.

Petrecere populară. Cabinetul de lectură »Tețina« în Roșă aranjează pe Duminecă la 1 Septembrie st. n. a. c. o petrecere populară împreună cu dans în spațioasa ogradă (pentru inteligență în pomit) a domnului agricultor Vasile Ostafi în Roșă nr. 387. Începutul la 2 oare a. m. Intrarea de persoană 40 b. Suprasolvirile se primesc cu mulțămă și

se vor achita pe cale ziaristică. Venitul curat e menit pentru zidirea casei naționale din loc. Stimata inteligență din oraș și împrejurime este respectuos rugată a participa în număr cit se poate de mare. Roșă, în 25 August 1907. Comitetul.

Reuniunea de cântare »Ciprian Porumbescu« aranjează Duminecă, la 1 Septembrie st. n. 1907 în sala otelului Langer un concert, cu concursul doamnelor E. Atanasiu (Iași) și A. Rădulescu (Burdjueni) și a d-lui director de muzică A. Schlütter, în folosul »Școalei Romine«. Programul concertului: 1. Zd. Lubicz, Polonesă, piesă pentru piano, executată de d-na E. Atanasiu; 2. H. Wieniawski, Legendă, piesă pentru violină, executată de dl A. Schlütter, acompaniamentul la piano susținut de d-na E. Atanasiu; 3. G. Scorpan, Doina dorului, cîntată de d-șoara Rădulescu cu acompaniamentul la piano al d-nei E. Atanasiu; 4. C. Porumbescu, Marșul cîntăreților și I. Vidu, Andalușa, coruri bărbătești; 5. H. W. Ernst, Elegie și A. d'Ambrosio Canzonetta, piese pentru violină executate de dl A. Schlütter cu acompaniamentul la piano al d-nei E. Atanasiu; 6. Ch. Parasciv, După fragi și după mure, cîntec popular, cîntat de d-șoara A. Rădulescu, acompaniată la piano de d-na E. Atanasiu; 7. I. Raff, Amintire, piesă pentru piano, executată de d-na E. Atanasiu. După concert va urma dans. Începutul la oarele 8 seara. Prețul locurilor: stalul I 2 cor., stalul II 1,50 cor. Întrarea 1 cor. Studenții plătesc 60 bani. Venitul curat fiind destinat pentru un scop filantropic, suprasolvirile se vor primi cu mulțămă. Bilete de intrare se capătă în librăria »Școalei Romine«. Comitetul aranjator.

Concertul societății »Carmen«, pe care l'am anunțat deja în numerii trecuți, se va da sub protectoratul societății muzicale »Armonia«, care îngrijește de întreg aranjamentul. E cunoscut dela întreprinderile de pînă acuma a »Armoniei«, că aceasta poșede o dibăcie deosebită la aranjarea de festivități muzicale, concerte, reprezentări teatrale ș. a., și oferă garanța, că și concertul acesta va obține un succes excelent. Pe de altă parte și prestațiunile de pînă acuma a societății »Carmen« ne îndreptătesc la speranța, că aceasta va întrece prin producțiunile sale toate așteptările. Programul concertului, care va afla loc Miercuri în 18 Septembrie st. v. la oarele 8 seara în teatrul orașănesc e următorul: 1. Cîntece religioase și cîntece de stea pentru cor mixt: a) Cu noi e Dumnezeu B. Anastasescu; b) Sfîntul Domn Isus F. A. Gevaert; c) Plecarea Magilor D. G. Kiriac. 2. Doauă piese din opere: a) Poloneză din »Mignon« de Amb. Thomas, cîntată de d-șoara Elena Drăgulinescu; b) Duet din »Lakme« de Lés Délibes, cîntat de d-șoarele Elena Drăgulinescu și Matilda Zaborovschi; 3. Cîntece populare pentru cor bărbătesc: a) Sermană frunză G. Dima; b) Cîntă cucul se rotește D. G. Kiriac; c) Doina din Bihor I. Mureșianu; tenor-solo: dl I. T. Căpriță. 4. Cîntece populare pentru voce și pian, cîntate de d-șoara Elena Bonciu: a) Unde-aud cucul cîntînd D. G. Kiriac; b) Bagă Doamne luna'n nor Tib. Brediceanu. 5. Sergentul, baladă de V. Alexandri, muzica pentru voce de bas și pian de W. Caudella, cîntată de dl G. Folescu. 6. Cîntece populare pentru cor mixt: a) S'a dus cucul D. G. Kiriac; b) Morarul D. G. Kiriac; c) Răsunet din Ardeal I. Vidu; mezzosopran-solo: d-șoara Elena Bonciu; d) Lugojana I. Vidu. 7. Cîntecul sării cor bărbătesc: L. Gastinel; tenor-solo: dl I. T. Căpriță. 8. Trei cîntece pentru cor mixt: a) Culeșul viilor R. Lassus; b) Serenadă C. Porumbescu; sopran-solo: d-șoara Matilda Zaborovschi; c) Dulce Bucovină, muzică de A. Flechtenmacher; aranjată pentru cor mixt de S. Klenck. Prețul locurilor: Loja 24 cor.; Un loc în orchestra (rîndul 1—3) 3 cor. 70 b.; Un loc în parquet (rîndul 4—12) 2 cor. 60 b.; Un loc în parter (rîndul 13—15) 1 cor. 90 b.; Un loc fotoliu în balcon (rîndul 1—2) 2 cor. 10 b.; Un loc în balcon 1 cor. 10 b. Biletele se află de vinzare în librăria H. Pardini (Engel & Suchanka) și seara la casă.

O moștenire de 45 milioane. În ultimul număr am adus știrea despre aceasta moștenire, știre pe care am luat-o din jurnalele din regat. Intre altele zierele de acolo vorbind de bătrînul Calmuțchi, și de titlul, în virtutea căruia familia Stîrcea ajunge la aceasta fabuloasă moștenire, zică că fiica bătrînului Calmuțchi, avuse o soră Zoe, măritată după Stefan Stîrcea din Bucovina. Acesta a lăsat patru copii și anume: Gheorghie, Stefan, Elena și Marghiolița. Și pe cînd descrie cc s'au făcut din urmașii lui Gheorghie și Stefan Stîrcea, de urmașii Elenei și a Marghioliței zică că nu se știe nimic, deoarece au ramas în Bucovina. Sintem în stare să documentăm ce s'a făcut cu urmașii acestora.

Elena Stîrcea a fost măritată I dată după G. Prodan, ear II dată după Mihalachî Tăutul. Cu Prodan Elena a avut un unic fiu care a murit fără descendenți; ear cu Mihalache Tăutul a avut două fiice, Zenobia și Eufrosina, decedate asemenea fără descendenți.

Marghiolița Stîrcea s'a măritat după Nicolai Reus din Igești și a avut patru copii: Alexandru, Susana, Costachi și Mihalachî.

Alexandru, decedat deja, a lăsat doi copii, Eugenia și Nicu. Eugenia s'a măritat după Nicolai Ianculescu, actual maior i. r. în București, pecînd Nicu trăește ca moșier în Igești.

Susana s'a măritat după Stefan Volcinschi proprietar în Lucavița și a lăsat în urmă doi copii: pe Longhinus și Eugenia. Longhinus se află în Dorohoi ca arîndaș de moșii, ear Eugenia trăește măritată după Iosif Marinovschi în Hliboca. Al treilea fiu al Marghioliței, Costachi trăește în Igești pecînd Mihalache e mort. Avis celor interesați.

Petrecere populară. Duminecă în 1 Septembrie st. n. va afla în Căliceanca în localitățile d-lui Ion a Andrei Gherman, o petrecere populară. Intrarea 40 bani. Prea stimata inteligență e rugată ca să binevoiască a participa într'un număr mai considerabil la aceasta petrecere, că numai așa se poate desvolta poporul și sprijini interesele societății.

Știri din lume.

Alegerea din Beiuș. După o luptă desult de aprigă, alegerea de deputat dela Beiuș (Ungaria) s'a terminat. E bună vestea ce am primit-o despre rezultat. Candidatul Romînilor a învins asupra candidatului evreu-kossuthist Kardos cu mare majoritate. Dr. Vasile Lucaciu a primit în total 1718 voturi, ear Kardos numai 914. Prin urmare Lucaciu a primit cu 804 voturi mai mult decît contra candidatul independent. Aceasta după constatările oficiale ale biroului electoral. Corespondentul nostru ne raportează telegrafic că Lucaciu a învins cu 804 voturi, prin urmare e vorba aici de 7 voturi mai mult.

Doctoratul în drept. Dl Spiru Haret, ministrul instrucțiunei publice, studiază la Valea Călugărească și chestia înființării doctoratului în drept la universitatea din București. Doctoratul nu se va înființa decît la București, pentru-că la facultatea juridică din București sint 2500 de studenți, pe cînd la cea din Iași nu sint decît 245. Proiectul d-lui Haret va fi discutat de consiliul profesoral al facultății de drept din București în primele zile ale lunei Octomvrie.

Un caz de înfricoșată barbarie. În 25 l. c. a sosit în Pănade. (Ungaria) pacinicul loc de naștere al lui Cipariu, batalionul al patrula din regimentul 24 de honvezi

Masa ofițerilor s'a făcut în școala gr. cat., unde și-au petrecut ofițerii cit se poate de bine pînă cătră 6 $\frac{1}{2}$ oare sara. Atunci a intrat în curte un Romîn cu numele Ioan Borcia să-și aprindă pipa la cuptorul, unde ferbeau. Căpitanul Jakab, zăbindu-l, provoacă pe ostașii de rînd. să dea afară din curte pe »puturosul valah«, ceea ce s'a și făcut cit se poate de fidel, cu ajutorul paturilor de pușcă.

Aceasta ia plăcut mult căpitanului, care a strigat »készültsg«, la care semnal miliția a năvălit cu turbare în casele oamenilor, cari n'au făcut absolut nimic,

și i-au măcelărit, necinstind bătrînețe, nerușinîndu-se de copiii mici. Numai cu greu au fost opriți la 7 oare, cînd s'a trimbițat »rugăciunea«.

Au fost răniți de moarte și poate au și murit deja, șease inși, între aceștia Leon Cipariu, nepotul de frate al fericitului Cipariu, 15 au fost grav răniți, 30 mai mai ușor. — Căpitanul indemnă cu curaj pe honvezi să toace în cap pe Romîni.

Despre cazul acesta de barbarie înfloritoare s'au avizat ministrul de honvezi și comanda militară de honvezi din Cluj. Oamenii din Blaj și jur sint peste măsură indignați și revoltați, mai ales că armata comună, care a petrecut pe aici, s'a purtat cit se poate de bine.

Gaz. Trans.

Evenimentele din Maroc. O telegramă a amiralului Philibert din 24 August spune, că situațiunea politică a diferitelor orașe ale litoralului continuă a fi calmă. Triburile și guvernatorii par a nu fi luat o hotărîre pentru sau contra lui Muley Hafid, care s'a proclamat sultan. Recunoașterea trupelor din Casablanca s'au făcut pînă la 6—7 km. de oraș, fără a intimpina rezistență. Tiraliorii indigeni au ucis cițiva dezertori. Starea sanitară a trupelor este cit se poate de satisfăcătoare. Sultanul ales la 16 August de șefii regiunei din Marakeș și-a compus curtea.

Despre sentința în procesul răpirei colonelului Elliot. Cetim în »Romînul dela Pînd« următoarele: În noaptea de Miercuri, 18 Iulie trecut, colonelul Elliot, care se găsea în inspecție în împrejurimile satului Guiredjik, hotărî a se instala în cort la intrarea satului, care este situat la o egală distanță de Nevroep și Drama.

În momentul ridicării cortului sosi multarul din acel sat și spuse colonelului că localitatea aceea este umidă și îl rugă ca să petreacă noaptea într'una din casele satului. Colonelul după multe insistențe primi ospitalitatea oferită. Ducîndu-se în sat a vizitat casa unde trebuia să petreacă noaptea și găsiind-o convenabilă a dat ordin să suspende lucrarea de ridicare a cortului.

Îndată ce colonelul Elliot și suita sa sergentul Ferhaft și gendarmul Mehmet — se instalaseră, multarul se prezentă colonelului și îl rugă să autorizeze pe gendarmi să se instaleze la circiumă, sub pretext că femeile se tem de contactul Musulmanilor.

Colonelul, fără să ghicească intenția multarului dete ordin ca gendarmii să meargă la han. Ferhat și Mehmet se retraseră, dar cel dintiu începu să bănuiească intenția infernală a multarului. Cu toate acestea el s'a retras fără să spue nimic și ducîndu-se la post recomandă patrului de a supraveghia bine casa unde era colonelul și de a face din cînd în cînd ocoluri în jurul casei.

Totodată Ferhat postă doi soldați sub podul din fața satului.

Seara pe la oarele 10 colonelul auzind repetate lătrături de ciini eși afară ca să vază ce este și vîzînd patrula-i mulțumi și-i recomandă să se retragă spre a se liniști puțin.

Doauă ceasuri după retragerea patrului-nouii lătrături și mai tari se auziră. Colonelul eșînd la fereastră i-s'a părut că a văzut pe multar eșînd din casă.

Colonelul s'a culcat din nou și a dormit pînă în zorii zilei, cînd eșînd afară spre a-și satisface necesitățile naturale, patru indivizi l'au prins, l'au legat și încercară spre a-l conduce la munte pentru ca după declarația chiar a bandiților să ceară dela Guvernul Imperial o răscumpărare de 20.000 lire turcești.

Grație eroismului și prudenței lui Ferhaft care singur susținu lupta contra bandiților, pînă la sosirea armatei, a scăpat colonelul Elliot, care a fost rănit, însă, fără nici un pericol.

De asemenea Ferhaft a fost rănit ușor. Această afacere a venit înaintea Curții extraordinare din orașul nostru în ziua de Marti, 7 cor. Curtea a condamnat pe vinovați cum urmează: pe 3 la 12 ani temniță; pe 3 la 7 ani; pe 2 la 3 ani; pe 1 la 2 ani. Ceilalți au fost puși în libertate.

(»Rom. dela Pînd«).

Struguri ungurești

mai ieftin decât în ori și ce alt loc!

Am onoarea să aduc prea onor. public la cunoștință, că mi-am deschis aci în **strada domnească 20** o boltă pentru

vânzarea strugurilor

din grădina mea proprie cu viie din Nerău com. Torontal și că sunt în stare să vând din cauza depicării ori-cărui negoț intermediar mai ieftin decât ori și cine.

Învitând pre prea onor. public să se încredințeze de calitatea superioară a strugurilor și ieftinătatea prețului, mă subsemn

cu deosebită stimă:

Stefan George

proprietar mai multor grădini cu vii din Nerău, com. Torontal.

Anunț de deschidere.

Prăvălia de haine

Strada primăriei Nr. 6 (Hotel Central)
s'a deschis la 11 August a. c.

Mare asortiment de

haine pentru bărbați, băieți și copii

precum și toalete pentru dame, fasonul cel mai nou.

Serviciu acurat!

Prețuri moderate!

Onoratul P. T. public este rugat de a lua marfa în privire fără să fie silit a cumpăra.

Cu deosebită stimă:

Isak Rosenblatt și Marcus Furhrer.

Țipărituri

pentru băncile raiffeisiane

complect asortate se află totdeauna gata în depozit la

Societatea tipografică bucovineană

Cernăuț, Piața principală 3.

Dr. Dragoș Bumbac

advocat

- - în Suceava - -

locuște vis-à-vis dela judecătoria
cercuală.

Dr. Josef Poras,

medic specialist pentru boale de nas, gît și piept.

Cernăuț, strada șerpilor 22, etajul I.

Ordinează dela 8—10 oare a. m. și dela 2—4 oare p. m.

Consultare gratuită pentru cei lipsiți de mijloace dela 1—2 oare p. m.

Numa Dupuy & Comp.
**Corosiv (salamură) pentru săminturi
contra tăciunelui**

Intrebuintat de mulți ani cu succes mare și netăgăduit.

De vnzare în Bucovina numai la:

Schmiedt și Fontin, Cernăuț.

„La emblema englezască“ CURTEA SALTER

Binevoii a lua la cunoștință că firma

„La emblema englezască“ **CURTEA SALTER**, strada principală Nr. 8

și-a deschis esoposia sa de

🌸🌸 **jucării pentru copii și de obiecte pentru Crăciun.** 🌸🌸

Publicul este respectuos rugat a se infățișa spre a lua aceste obiecte în privire. Din cauza imbulzelei mari din acest sezon e consult ca fiecare doritor să-și facă cumpărăturile necesare depe acum.

In ferestriele prăvăliei sunt espuse obiecte începînd de la prețul deja de 25 cr., cari sunt potrivite
pentru cadouri de Crăciun.

👉 **Cețiți și abonați „Apărarea Națională“.** 👈

Avis de deschidere.

Anunț P. T. publicului, că am deschis pe strada poștei, în
localitățile „Bursei“ o

librărie cu antiquariat.

Se capătă tot felul de cărți de studiu și de lectură. Cărți se pot și imprumuta cu o taxă foarte minimală. În librăria mea va fi și un bogat depou de cărți romine de autorii cei mai noi și clasici și se pot căpăta cu prețurile cele mai moderate.

Se pot căpăta cu prețuri foarte efitne

fel de fel de requisite

pentru școală, birouri, parochiate, etc. etc.

Orice comande pentru provincă se vor efectui prompt și culant. Pentru antiquariate (cărți de școală, biblioteci), plătesc prețurile cele mai bune.

Deocamdată se află următoarele cărți:

Poezii (Dimitrie Bolintineanu)	Cor.	1:80	In urma plugului (Sandu Aldea)	Cor.	1:80
Versuri și Proză (Alexandrescu)		1:50	Doa neamuri		1:80
Opere complete, poezii (Alexandri)		1:80	Vatra părăsita (nuvelă din popor)		2:40
proza ( )		1:80	Din Bătrini (narațiune istorică)		3:—
teatru III ( )		1:80	Mibaiu Vodă Viteazul (Bălcescu)		1:80
ediție populară		1:80	La noi în vișoară		2:40
Opere complete teatru II (Alexandri)		1:80	Ciocoi vechi și noi		1:80
IV ( )		1:80	Biblioteca Nicoleanu, Carlova, Stamati		1:80
Cum iubește o fată (Nuvele) Pop		1:80	Opere complete (Odobescu)		1:80
Floare-Oflită (Roman) Sadoveanu		2:40	Literatura populară (Eminescu)		1:80
Povestiri din războiu		1:80	Rutenisarea Bucovinei		4:20
Șimii (Sadoveanu)		1:80	Chinuții (Dunăreanu)		1:80
Povestiri		2:40	Opere complete (Ioan Creangă)		18:0

F. Gribovici, (F. Schächter).

Cea mai bogată baie feruginoasă în acid carbonic și baie de nămol, hidroterapie rațională, cură de zer și lapte

DORNA

In Carpații Bucovinei

stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței arie 14 oare depărtare dela București și 11 oare
- - - depărtare dela Liov. - - -

Palate monumentale de cură, apaducte din izvoare alpine, canalizație, lumină electrică, cale pentru biciclete, de două ori pe zi concerte ale muzicii militare dela regimentul din Bistrița, excursiuni în România, Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsura, călare și plute. Succese splendide la boale de nervi, boale femești și cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă și exodate. Prospecte gratis. Informațiuni medicale se pot lua la medicul stabilimentului de băi cons. imp.

Dr. Arthur Loebel.

Prăvălia B. Baltinester iun., Cernăuț

Fondată la 1873

Strada Enzenberg Nr. 3.

Telefon Nr. 301

Unicul depou de păpucării F. L. Popper, Chrudim; Anton Capek, Viena; de pălării I. Heinric Ita, Viena; Iosif Pichler și fi, Graz.

oferează respectuos articolii nou sosiți pentru sezonul de toamnă și anume:

Pălării pentru domni, băieți și copii de pislă, loden și peluche.

Legători de gît englezești din țară, cele mai fine de fasoul și cu desemnurile cele mai nouă.

Lingerie garantată pentru domni și copii, gulere, mangette, batiste, ciorapi și călțuni.

Cașchete pentru dame, domni, fetițe și băiați, nontățile ultime.

Marfă de confecțiune pentru copii și fetițe, haine, jachete, pardisie și bonete potrivite.

Marfă de confecțiune pentru domni. Gulere de ploaie tiroleze, raganuri englezești, gilete, jachete de piele pentru vinătoare și automobil etc.

Păpucării, botine pentru dame, domni, băieți, fetițe și copii din cea mai fină piele de Chevreau, Boxcalf; cele mai potrivite forme americane ortopedice, pantofi, botine pentru turiști, silvici și alpiniști, toate cu garanță.

Corturi pentru dame, domni, și copii, de ploaie și soare. Corturi de matasa cu garanță de un an.

Articolii pentru voiaj fabricate din țară și străinătate, dela calitatea cea mai efitnă până la cea mai fină. Cea mai mare alegere de cergi pentru călătorii englezești și pleduri.

Bețe și bețișoare cu și fără cap de argint, ultimele noutăți.

Mănuși glace, piele de cerb, chair, cele mai fine feluri de Fonvs, Dents etc.

Depozit de albituri Dr. Lahmann și albituri veritabile Jäger.

Parfumuri, săpunuri, perii de strae și cap, piepteni, gătele pentru cap, toți articolii de sport.

Arme. Revolvere, puști de vinat, articolii pentru vinat, munițiuni.

SCHMIEDT & FONTIN

◆ magazin cu drogue, chimalii, văpseli și parfumerii. ◆

Strada principală Nr. 12. CERNĂUȚ, Strada principală Nr. 12.

Centrala: str. principală Nr. 12. — Filiale: str. principală Nr. 2 și str. primăriei Nr. 10. — Sucursală la Cîmpulung.

Toate feliurile de mărfuri de farmacie concese droguștilor.

Preparate nutritoare pentru copii și bolnavi.

Contra tusei și răgușelei:

Bomboane de Aibisch, de salmiac și de malț și din extract de ceapă, pastile de Ems.

Specialități neîntrecute pentru stărpirea insectelor, guzanilor și a șoarecilor, soluții de aur și argint în calitate superioară.

Toate feliurile de articolii de fotografie. Săpunuri de toaletă din țară și străinătate.

Cernele, ceară roșie, culori și văpseli, utensilii pentru desemn și pictură

Pentru pictură în email: Obiecte de ton, palete, văpseli pentru email și toate celelalte utensilii.

Pansamente medicale. Saltele pentru paturi.

Pentru băi: pucioasă, bile feruginoase, sodă, coajă de stejar, sare de mare, extract de conifere, sare de Franzenthal și de nămol feruginos etc.

Requisite de feliurite ferestrele mici.

Săpunuri renumite, scrobeală, sineală, sferi pentru uscatorul ● ● rufelor și cerneală pentru a semna rufele. ● ●

Comandele din provincie se efectuează repede.

Catalogul prăvăliei și cartoane cu mostre de văpseli la dispoziția interesenților.